

Lietuvos urologų draugijai – 40 metų

40 years of the Lithuanian Society of Urologists

Henrikas Ramonas¹, Edmundas Štarolis²

¹ *Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikų I nefrourologijos skyrius, Santariškių g. 2, LT-08661 Vilnius*

² *Vilniaus universiteto Gastroenterologijos, nefrologijos, urologijos ir pilvo chirurgijos klinika, Vilniaus universitetinės miesto ligoninės Urologijos skyrius*

El. paštas: henrikas.ramonas@santa.lt

¹ *Vilnius University Hospital "Santariškių klinikos", 1st Department of Nephrology, Santariškių str. 2, LT-08661 Vilnius, Lithuania*

² *Vilnius University, Clinic of Gastroenterology, Nephrology, Urology and Abdominal Surgery, Department of Urology of Vilnius University Hospital, LT-08661 Vilnius, Lithuania*

E-mail: henrikas.ramonas@santa.lt

Lietuvos urologų draugija įkurta 1965 metais steigiamajame susirinkime Klaipėdoje. Jos narių skaičius išaugo nuo 23 iki 152. Draugijos nariai yra apgynę 30 disertacijų medicinos mokslo laipsniui įgyti, daugiausia inkstų ir priešinės liaukos ligų temomis. Pastaruoju dešimtmečiu, ypač suaktyvėjus Urologų draugijos narių tarptautiniam bendradarbiavimui, pagausėjo mokslinių darbų, vis daugiau diegiama naujų urologinių ligų gydymo būdų. Lietuvos urologų draugija sistemingai organizuoja respublikines ir tarptautines urologų mokslines konferencijas. Dėl įvairių objektyvių ir subjektyvių priežasčių šiuo metu urologų trūksta, jų pasiskirstymas mūsų valstybėje netolygus. Ateityje svarbu išlaikyti susiformavusias draugijos tradicijas, daugiau dėmesio skirti urologinei pagalbai optimizuoti, jauniems urologams mokyti.

Reikšminiai žodžiai: urologija, istorija

The Lithuanian Society of Urologists was founded at the Constituent Assembly which took place in 1965 in Klaipėda. The number of Society members increased from 23 to 152 during those four decades. Thirty members of the Society defended their theses and acquired scientific degrees, mostly in kidney and prostate diseases. With the developing of international contacts, the number of scientific works as well as new advanced treatment modalities increased significantly during the last decade. Local and international scientific conferences of urologists are regularly organized by the Society. For some objective and subjective reasons, there is a shortage of urologists in our country, and their distribution is not equal by the regions. It is an important task for the future to keep traditions of the Society, focusing attention on the optimization of urological services, as well as on postgraduate studies for young urologists.

Key words: urology, history

Šie metai Lietuvos urologų draugijai – jubiliejiniai, keturiasdešimtieji. Istoriskai žvelgdami į Lietuvos urologijos raidą, galime didžiuotis mūsų gydytojų laimėjimais. Lietuvos urologijos pradžia laikytini 1809 metai, kai žymus gydytojas, Vilniaus universiteto profesorius ir Chirurgijos katedros vadovas J. Niškovskis perskaitė pranešimą apie sėkmingas 28 litotomijas, atliktas Vilniuje ir kituose Europos miestuose [1]. Medicinos pažanga lėmė sėkmingą urologinių ligonių gydymą iki šių dienų. Sudėtinga Lietuvos valstybės raida turėjo įtakos chirurgijos, drauge ir urologijos, raidai. Įvairiuose Lietuvos regionuose skirtingai klostėsi urologinė pagalba, XX amžiaus karai išblaškė daugelį gydytojų. Tik praėjusio amžiaus viduryje susidarė prielaidos formuoti šiuolaikinėms medicinos mokslo institucijoms. Tuo metu gimė ir Lietuvos urologų draugija.

Organizaciniame Lietuvos urologų susirinkime 23 šalies urologai, kurie atstovavo tuo metu Lietuvoje dirbusiems 28 urologams, 1965 m. vasario 19 d. įkūrė Lietuvos urologų mokslinę draugiją. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad steigdami draugiją urologai žinojo oficialųjį to meto organizacinį leksikoną, rašė dokumentus ta kalba, kuria privalėjo, tačiau protokolo išrašė išmintingai suformulavo teiginius nepriklausomos valstybės dvasia. Už šią išmintį draugijos signatarai ir nariai nusipelno pagarbos. Pirmasis Lietuvos urologų valdybos pirmininkas, vadovavęs jai iki 1987 metų buvo docentas Česlovas Sinkevičius. Kaip prisma kolegą ir bendradarbią, „jis buvo geras klinicistas, chirurgas, urologas, savo žinias ir patirtį perdavęs jauniems gydytojams, bendradarbiams urologams“ [2]. Nuo 1987 iki 2002 metų draugijos valdybai sėkmingai vadovavo docentas Antanas Radavičius. Atsiradus politinėms prielaidoms, jo pastangomis Lietuvos urologų draugija pradėjo sėkmingai ineguotis į tarptautines medicinos profilio institucijas. Lietuvos urologų draugijos nariai yra ir kitų specialybių gydytojai, kurie dirba kartu su urologais ir vertina draugijos veiklą. Nors sveikatos priežiūros sistema mūsų valstybėje per keturiasdešimt metų ne kartą iš esmės kito, keisdavosi specialistų vertinimo ir atestavimo bei licencijavimo sistema, Urologų draugija nuosekliai gausėjo, ypač pastaruosiu dešimtmečiu.

Protokolo išrašas

Organizacinis Lietuvos urologų susirinkimas įvyko Klaipėdoje 1965.02.19 respublikos chirurgų mokslinės draugijos plenumė.

Pirmininkavo prof. P. Norkūnas
Sekretoriavo gyd. A. Tulaba

Susirinkime dalyvavo 23 respublikos urologai.

Kadangi Lietuvoje yra 28 urologai, nutarta steigti respublikos urologų mokslinę draugiją.

Priimtas draugijos įstatų projektas, pasiūlytas doc. Č. Sinkevičiaus.

Išrinkta Lietuvos urologų mokslinės **draugijos valdyba:**

pirmininkas doc. Č. Sinkevičius (Kaunas)

pirm. pavaduotojai S. Mičelytė (Vilnius)

A. Jacynas (Klaipėda)

iždininkas A. Stakėnas (Šiauliai)

sekretorius A. Tulaba (Kaunas);

revizijos komisija:

pirmininkas K. Gubaris (Vilnius)

nariai P. Černiauskas (Vilnius)

A. Radavičius (Kaunas)

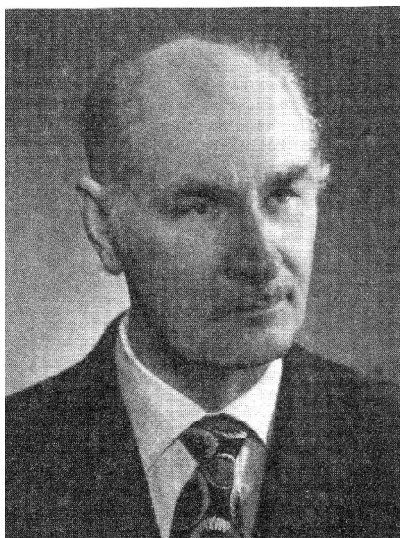
1965 02 19

Lietuvos urologų draugijos įkūrimo protokolas

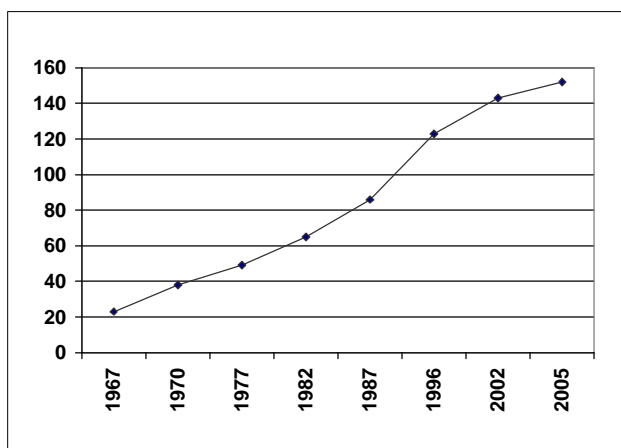
Pirmieji Lietuvos urologų mokslinės draugijos nariai 1965 m.

1. Č. Sinkevičius (Kaunas)	15. J. Kymantas (Alytus)
2. J. Savičius (Vilnius)	16. B. Pratašius (Klaipėda)
3. A. Stakėnas (Šiauliai)	17. D. Bumblys (Kaunas)
4. P. Dagys (Šiauliai)	18. E. Ūsaitytė (Kaunas)
5. A. Tulaba (Kaunas)	19. A. Striukaitis (Kaunas)
6. K. Jocius (Kaunas)	20. L. Mačiūnas (Kaunas)
7. A. Radavičius (Kaunas)	21. S. Matukevičienė (Kaunas)
8. A. Gaurelis (Kaunas)	22. S. Mičelytė (Vilnius)
9. N. Cyplova (Kaunas)	23. P. Černiauskas (Vilnius)
10. O. Tumašovaitė (Rokiškis)	24. A. Jacynas (Klaipėda)
11. E. Beriozovas (Vilnius)	25. E. Churgienė (Vilnius)
12. A. Gumbaragis (Vilnius)	26. L. Glikmanas (Vilnius)
13. K. Gubaris (Vilnius)	27. V. Bernadišius (Vilnius)
14. A. Rimšelis (Panevėžys)	28. K. Gričius (Vilnius)

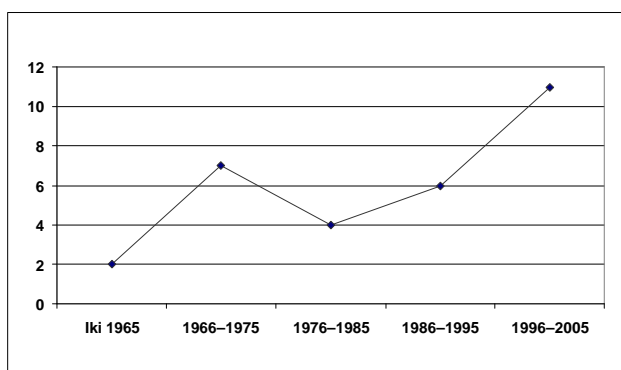
Lietuvos urologų draugijos įkūrimo signatarų sąrašas

Doc. Č. Sinkevičius (1921–1987). Pirmasis Lietuvos urologų draugijos pirmininkas

Lietuvos urologų draugijos narių skaičiaus kitimo tendencijos

Disertacijų gynyimo raida

Vienas iš medicinos draugijų vertinimo kriterijų yra jos narių mokslinis potencialas. Lietuvos urologų draugija nuolat skatino savo narių mokslinį aktyvumą, esant galimybių rengdavo išvykas į mokslines konferencijas. Buvo metas, kai mokslinis bendradarbiavimas vyko tik per draugijos valdybą. Ir tais, jau sunkiai įsivaizduojamais menkų informacinių galimybių laikais aktyvieji draugijos nariai dalyvaudavo kitų respublikų ir labai retai – kitų valstybių mokslinėse konferencijose, jose darydavo pranešimus. Periodinės ataskaitos draugijos posėdžiuose ir vėliau konferencijose apie mokslines ir dalykines išvykas suteikdavo viltį ir formuodavo nuostatą plėtoti mokslinius ryšius ne tik tuo metu labai ribotame regione.

Lietuvos urologų draugija buvo ir išlieka viena aktyviausių organizuojant Baltijos valstybių konferencijas. Kad ir kokia būtų politinė sankloda, mūsų draugijos nariai, kurie skaičiumi siekia apie pusę Baltijos valstybių urologų, savo aktyvumu lėmė šių regioninių konferencijų puikų įvertinimą.

Svarbus įvykis, ženklintis tarptautinio mokslinio ir dalykinio bendradarbiavimo pradžią, buvo sistemingi ryšiai, užmegzti su Lenkijos urologų draugija 1980 metais, o vėliau – ir su daugelio Europos valstybių urologais.

Lietuvos urologų draugijos mokslinis potencialas vertintinas pagal reikšmingų mokslinių tyrinėjimų rezultatus. Dar iki mūsų draugijos įkūrimo nemaža Lietuvos mokslininkų ir gydytojų apgynė disertacijas, įgijo mokslo laipsnius. Senajame Vilniaus universitete buvo apgintos disertacijos, turėjusios įtakos tuometinei medicinos pažangai [3]. Tiesioginį poveikį mūsų draugijos narių moksliniam aktyvumui padarė žymūs tarpukario laikotarpio Lietuvos gydytojai V. Kuzma, V. Kanauka, pokariu – K. Katičius, P. Norkūnas ir kiti mokslininkai, kurie mokslo darbais ir pedagogine veikla atvedė į kūrybos kelią ir pirmuosius mūsų draugijos narius [1, 3, 4].

Būdami Urologų draugijos nariais ar vėliau į ją įstojusieji per keturiasdešimties metų laikotarpį apgynė 30 medicinos mokslų kandidato (dabar – medicinos daktaro) disertacijų. Antros pakopos mokslines regalias yra įgiję du draugijos nariai. Profesorius B. Dainys tapo habilituotu medicinos daktaru 1983 metais, F. Jankevičius – 2004 metais. Disertacinių darbų rengimo ir gynyimo sparta vis didėjanti. Moksliniai dar-

bai atlikti ir disertacijos apgintos iš įvairių urologijos ir kitų medicinos sričių (žr. lentelę). Ne nuo Urologų draugijos priklausė ši įvairovės tendencija, tačiau įvairių pasaulio valstybių mokslinių tyrinėjimų integracijos pavyzdžiai šiandien mus verčia ne tik kaskart aptarti diagnostikos ir gydymo problematiką, bet ir skatina įsigilinti į mokslinio darbo prioritetus, naujovių diegimo aspektus.

Lietuvos urologų draugija daug dėmesio skiria profesiniam tobulinimui, reguliariai rengia konferencijas. Vien per pastaruosius trejus metus įvyko 13 konferencijų, kuriose daugiausia nagrinėtos priešinės liaukos ligų ir urogenitalinės sistemos piktybinių ligų diagnostikos ir gydymo problemos. Organizuodami konferencijas sulaukėme daug paramos iš farmacijos firmų ir kitų organizacijų, susijusių su praktine urologų veikla.

Keturiasdešimt metų organizacijos gyvenime – trumpas laikas. Tačiau jis pakankamas, kad susiklostytų veiklos tradicijos. Didžioji dalis draugijos steigėjų ir jos puoselėtojų ir šiuo metu yra aktyvūs. Su pagarba galime minėti draugijos narius, kuriuos mirtis išplėšė iš mūsų tarpo. Mums gerai pažįstamų vyresniųjų urologų laimėjimai telkiant urologų kolektyvus,

mokant jaunesnius kolegas, organizuojant urologų draugijos posėdžius ir konferencijas šiandien jau tapo tradicija. Pateikti informaciją apie novatorius, pirmąsias mūsų valstybėje atliktas operacijas, diagnostines procedūras neleidžia ribota šio straipsnio apimtis, be to, reikėtų dar patyrinėti archyvinius šaltinius. Todėl tik trumpai konstatuosime, kad minimaliais ištekliais Lietuvoje buvo ir yra atliekamos beveik visos pasaulyje žinomos chirurginės operacijos, naudojamosi dauguma diagnostikos technologijų.

Lietuvos urologų draugijos organizatoriai, 1980 m.

Lietuvos urologų draugija, 1980 m.

Lentelė. Urologų draugijos narių apgintų disertacijų tematika

Disertacinių darbų problematika	Disertacijų skaičius	Disertantų pavardės
Inkstų ligos	10 (33,32%)	D. Bumblys, A. Radavičius, T. Petraitis, B. Dainys, S. Uktveris, A. Želvys, A. Ulys, D. Rakšnys, A. Matjošaitis
Šlapimo pūslės ligos	2 (6,67%)	P. Černiauskas, F. Jankevičius
Priešinės liaukos ligos	6 (20,0%)	Č. Sinkevičius, A. Stakėnas, K. Jocius, V. Lazutka, H. Ramonas, D. Milonas
Kapšelio organų ligos	2 (6,67%)	P. Tulevičius, J. Pleskačiauskas
Apatinių šlapimo takų disfunkcija	2 (6,67%)	A. Černiauskienė, G. Verkauskas
Bendroji urogenitalinės sistemos problematika	2 (6,67%)	S. Mičelytė, V. Kamarauskas
Kitų organų ir sistemų ligos	6 (20,0%)	A. Valinskas, L. Andreika, K. Trainavičius, V. Kleiza, M. Jievaltas, A. Kulboka

Didžiausia Lietuvos urologų draugijos vertybė yra jos nariai – gydytojai. Sukaupę neįkainojamą klinikinę patirtį, gyvenimo patirtį, išpuoselėję kantrybę rengdami savarankiškam darbui jaunuosius kolegas, labiausiai patyrusieji ir aktyvieji draugijos nariai nuolat palaiko darbingą mūsų kolektyvo dvasią.

Lietuvos urologų draugija, ypač pastaraisiais metais, atliko svarbų vaidmenį organizuojant urologinę pagalbą mūsų valstybėje. Kūrybingai bendradarbiaujant su Sveikatos apsaugos ministerija racionalizuojami normatyviniai dokumentai, turintys įtakos urologinių ligonių gydymo veiksmingumui. Tačiau dėl daugelio objektyvių ir subjektyvių priežasčių šiuo metu urologai pasiskirstę labai netolygiai, jų labai trūksta įvairaus lygio sveikatos priežiūros įstaigose. Todėl dabar svarbiausi mūsų draugijos tikslai – ne tik mokslinė veikla, bet ir organizacinės struktūros tobulinimas, urologinės pagalbos gerinimas.

8 pav. Urologų pasiskirstymas Lietuvoje, 2005 m.

LITERATŪRA

1. Jocius KK, Ramonas H, Mickevičius J. The development of urology in Lithuania. De Historia Urologiae Europaeae. Kortrijk (Belgium), vol. 6, p. 101–119.

2. Radavičius A, Tulaba A. Docentą Česlovą Sinkevičių prisimenant. Medicina 2002; 38 (1 priedas): 3–4.

3. Ramonas H, Jocius KK. Urologijos užuomazgos ir raida Lietuvoje (I) Medicina. 1999; 35 (2 priedas): 6–11.

4. Jocius K. Urologijos klinika. In: Aukštosios medicinos studijos ir mokslas Kaune. Kaunas, 1997, p. 174–178.

Gauta: 2005 10 04

Priimta spaudai: 2005 10 11